

3

ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ

ΤΟΥ **ΣΕΣΜΑ** ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΔΕΙΚΤΗΣ

GRe1

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ
ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ MANAGEMENT ΕΛΛΑΔΟΣ

ΜΕΛΟΣ

feaco

European Federation of Management Consultancies Associations
Fédération Européenne des Associations de Conseils en Organisation

ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ

+19,3%

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΓΚΥΡΙΑ

+21,6%

ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΙ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ

+16,9%

4^ο ΤΡΙΜΗΝΟ 2024

44^η ΕΡΕΥΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ		
A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ		4
B. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ		5
B.1	Η ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ	5
B.2	ΟΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ ΣΕ ΕΝΑ ΕΤΟΣ (ΔΕΙΚΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΓΚΥΡΙΑΣ)	6
B.3.	ΟΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΣΕ ΕΝΑ ΕΤΟΣ (ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ)	10
B.4.	ΟΙ ΑΝΑΣΧΕΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ	14
Γ. Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ		16
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ		18
Πίνακες με συγκεντρωτικά στοιχεία των Δεικτών		

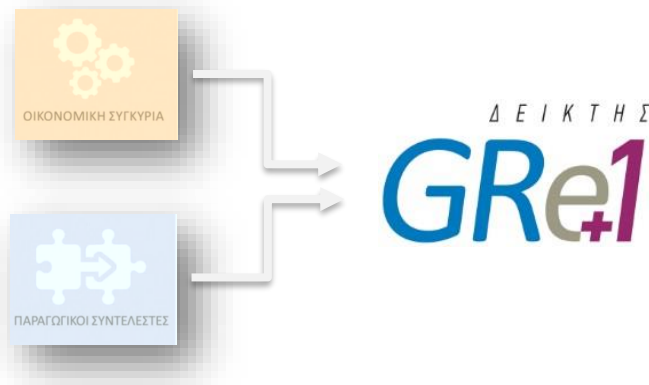
A

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο ΣΕΣΜΑ δημιούργησε το Βαρόμετρο του ΣΕΣΜΑ για την Οικονομία μέσω του οποίου καταγράφονται ανά τρίμηνο οι προσδοκίες και απόψεις των εταιρειών συμβούλων μανάτζμεντ. Ειδικότερα, ο **Γενικός Δείκτης GRe+1** του Βαρόμετρου αποτυπώνει τις προσδοκίες των επικεφαλής και των στελεχών των εταιρειών συμβούλων μανάτζμεντ για την ελληνική οικονομία μετά από ένα έτος (+1).

Ο **Γενικός Δείκτης GRe+1** συντίθεται από τους εξής επιμέρους δείκτες:

- **Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας**, ο οποίος καταγράφει τις απόψεις για την αναμενόμενη πορεία των βασικών οικονομικών μεγεθών (ρυθμός οικονομικής μεγέθυνσης, ανεργία, ιδιωτικές επενδύσεις παγίου κεφαλαίου, εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών και πληθωρισμός).
- **Δείκτης Παραγωγικών Συντελεστών**, ο οποίος καταγράφει τις εκτιμήσεις για τις μεταβολές στους βασικούς παραγωγικούς συντελεστές (ανθρώπινο δυναμικό, συνθήκες χρηματοδότησης, δημόσιες υποδομές, επιχειρηματικότητα και θεσμικό πλαίσιο).

Τέλος, στο Βαρόμετρο του ΣΕΣΜΑ για την Οικονομία προσδιορίζονται οι **Ανασχετικοί Παράγοντες** για την επιχειρηματική ανάπτυξη και δράση.

Η μεθοδολογία της έρευνας και υπολογισμού των δεικτών παρουσιάζεται στο μέρος Γ.

Η παρούσα, 44^η έρευνα του ΣΕΣΜΑ, πραγματοποιήθηκε από 30-12-2024 έως 20-01-2024 και κατέγραψε τις προσδοκίες και τις απόψεις των συμβούλων όπως αυτές διαμορφώθηκαν κατά το τελευταίο τρίμηνο του 2024.

B

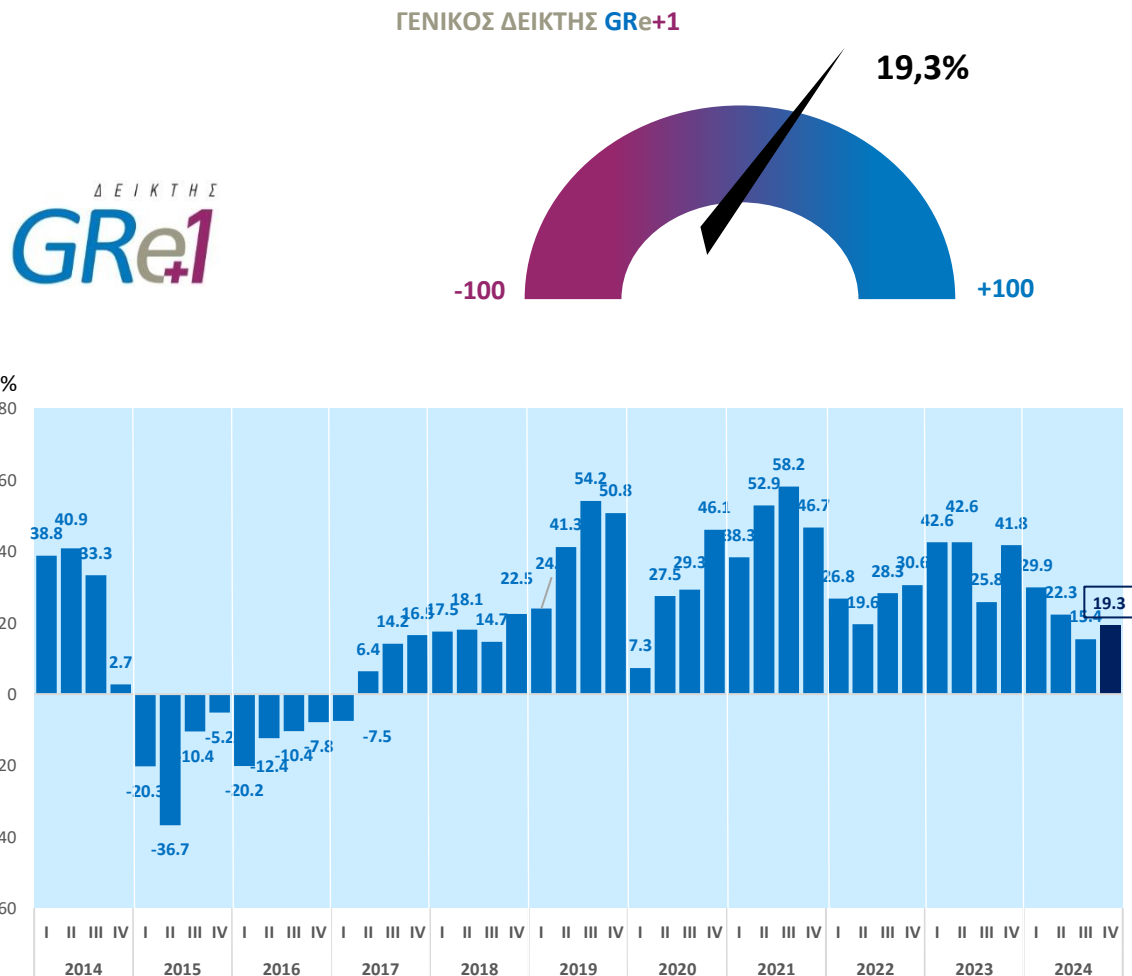
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

B.1 Η ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ

Στο τέλος του 2024 σημειώθηκε ελαφρά βελτίωση, σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο των προσδοκιών των συμβούλων μανατζμεντ για την πορεία της ελληνικής οικονομίας κατά το επόμενο έτος. Ο **Γενικός Δείκτης GRe+1**, ο οποίος είναι ο μέσος των δεικτών Οικονομικής Συγκυρίας και Παραγωγικών Συντελεστών, διαμορφώθηκε σε 19,3%, έναντι 15,4% που ήταν η τιμή του στο τρίτο τρίμηνο 2024.

Ωστόσο, υπήρξε μεγάλη κάμψη του δείκτη σε σχέση με το τέταρτο τρίμηνο του προηγούμενου έτους, όταν ο **GRe+1** είχε τιμή 41,8%. Σχεδόν ίδιας τάξης μεγέθους ήταν και η επιδείνωση που κατέγραψε ο μέσος όρος των τεσσάρων τριμήνων του δείκτη: Μειώθηκε από 38,2% σε 21,7%.

Η χειροτέρευση της αισιοδοξίας οφείλεται και στις δύο συνιστώσες του **GRe+1**, δηλαδή, τόσο στις εκτιμήσεις για τα θεμελιώδη οικονομικά μεγέθη, όσο και σε αυτές για τους παραγωγικούς συντελεστές, αλλά περισσότερο στις πρώτες παρά στις δεύτερες.

Β.2 ΟΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ ΣΕ ΕΝΑ ΕΤΟΣ (ΔΕΙΚΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΓΚΥΡΙΑΣ)

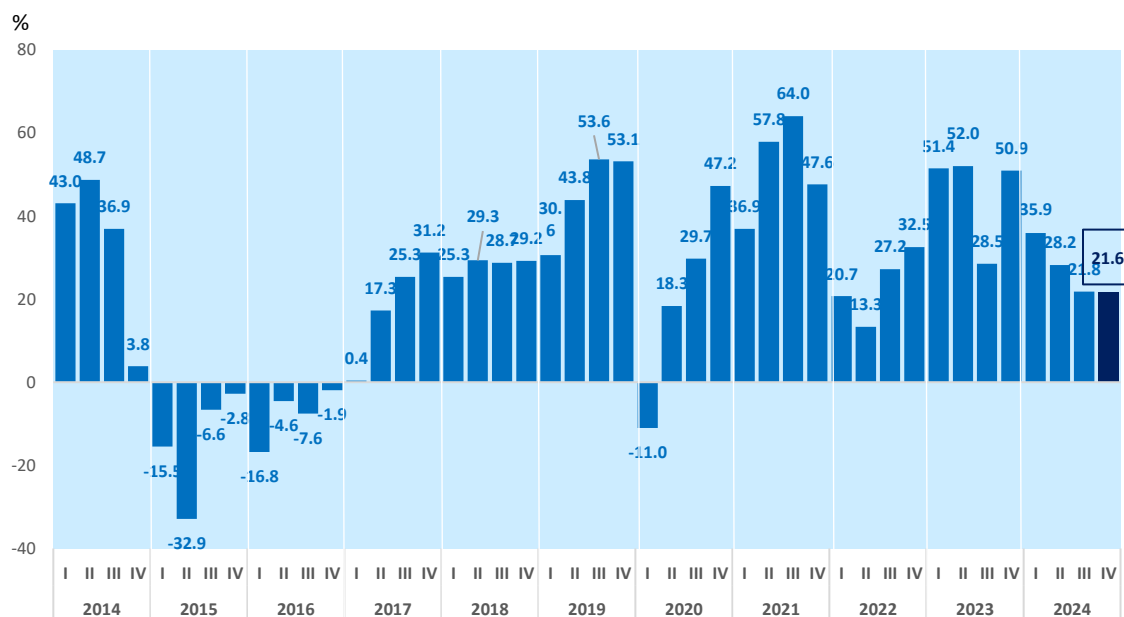
Το 2024 καταγράφηκε σημαντική επιδείνωση των προσδοκιών των συμβούλων μανάτζμεντ για την πορεία των βασικών μεγεθών της ελληνικής οικονομίας κατά το επόμενο έτος. Η μέση ετήσια τιμή του Δείκτη Οικονομικής Συγκυρίας για τα τέσσερα τρίμηνα του έτους μειώθηκε απότομα σε 26,9% από 45,7% το προηγούμενο έτος. Η μεγαλύτερη μάλιστα μείωση του δείκτη σημειώθηκε το τελευταίο τρίμηνο του έτους. Ειδικότερα, ο Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας μειώθηκε από 50,9% σε 21,6% μεταξύ του τετάρτου τριμήνου του 2023 και του αντιστοίχου του 2024.

Ωστόσο, από τη σύγκριση των δεικτών των δύο τελευταίων τριμήνων του 2024 δεν προκύπτει αξιόλογη μεταβολή. Η τιμή του Δείκτη παρέμεινε σχεδόν αμετάβλητη, ελαφρώς χαμηλότερη του 22%.

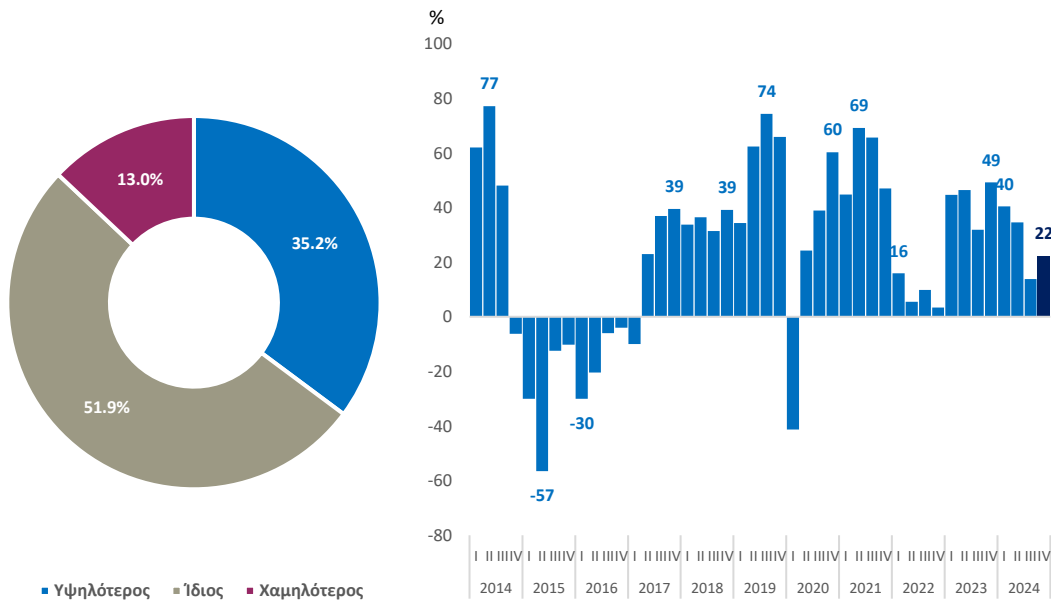
Πιο αναλυτικά, το τελευταίο τρίμηνο του 2024 η μέση διαφορά μεταξύ των ποσοστών «θετικών» και «αρνητικών» απαντήσεων για τις πέντε μεταβλητές του Δείκτη Οικονομικής Συγκυρίας (ρυθμός οικονομικής μεγέθυνσης, ανεργία, ιδιωτικές επενδύσεις παγίου κεφαλαίου, εξαγωγές και ποσοστό μεταβολής του γενικού επιπέδου των τιμών) ήταν 21,6% έναντι 21,8% το προηγούμενο τρίμηνο.

Οι προσδοκίες και για τα πέντε θεμελιώδη μεγέθη χειροτέρευσαν το τέταρτο τρίμηνο του 2024 έναντι του αντιστοίχου του 2023. Υπογραμμίζεται όμως ότι η μεγαλύτερη κάμψη καταγράφηκε στις προσδοκίες για τις εξαγωγές και τις επενδύσεις παγίων. Η κάμψη αυτή πρέπει να σχετίζεται με την αυξημένη γεωπολιτική αστάθεια και την πορεία των οικονομιών της ευρωζώνης.

ΔΕΙΚΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΓΚΥΡΙΑΣ

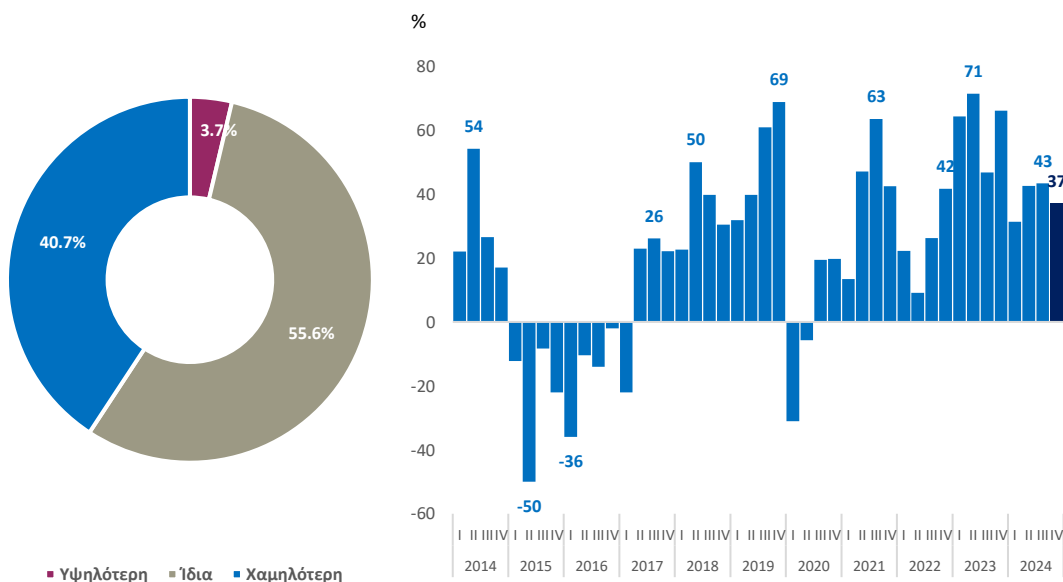

ΟΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΡΥΘΜΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΜΕΓΕΘΥΝΣΗΣ

Το τέταρτο τρίμηνο, οι προσδοκίες για τον ρυθμό οικονομικής μεγέθυνσης τους επόμενους 12 μήνες σημείωσαν μικρή βελτίωση έναντι του προηγούμενου, αλλά μεγάλη κάμψη σε σχέση με το τέταρτο τρίμηνο του 2023. Συγκεκριμένα, η διαφορά των ποσοστών εκείνων που προβλέπουν ταχύτερη μεγέθυνση της οικονομίας και εκείνων που θεωρούν ότι θα υπάρξει επιβράδυνση διαμορφώθηκε σε 22,2% έναντι 13,8% το προηγούμενο τρίμηνο, αλλά σε 49,2% το τέταρτο τρίμηνο του 2023.

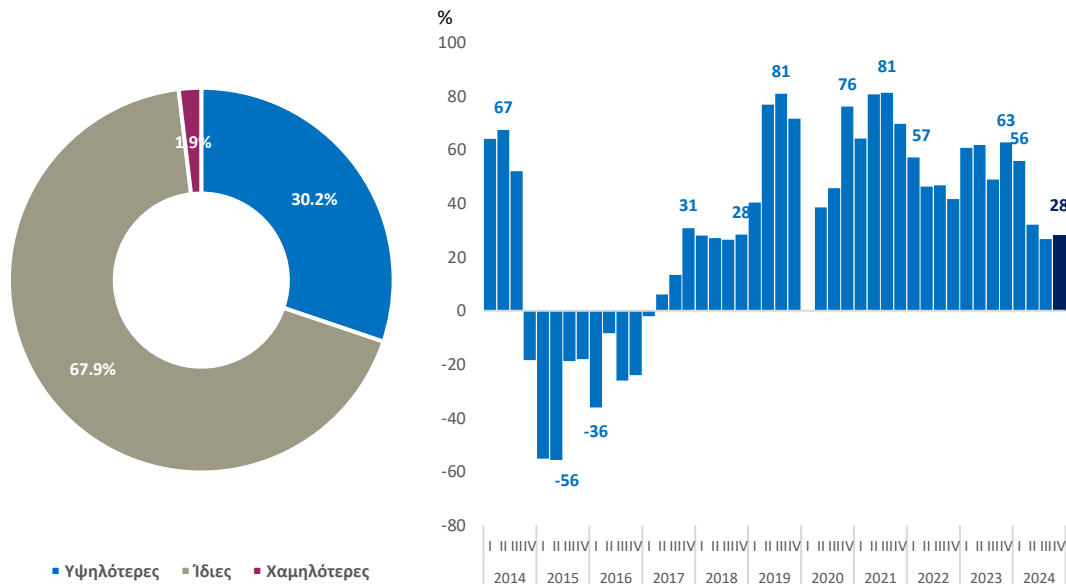
ΟΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΕΡΓΙΑ

Οι προσδοκίες για την ανεργία τους επόμενους 12 μήνες ακολούθησαν σε γενικές γραμμές αυτές για τη μεγέθυνση του ΑΕΠ. Συγκεκριμένα, η διαφορά των ποσοστών όσων θεωρούν ότι η ανεργία θα μειωθεί και εκείνων που αναμένουν αύξηση περιορίστηκε στο 37,0% το τελευταίο τρίμηνο του 2024 από 66,1% το ίδιο τρίμηνο του 2023. Επιδείνωση, μικρότερη όμως σημειώθηκε και έναντι

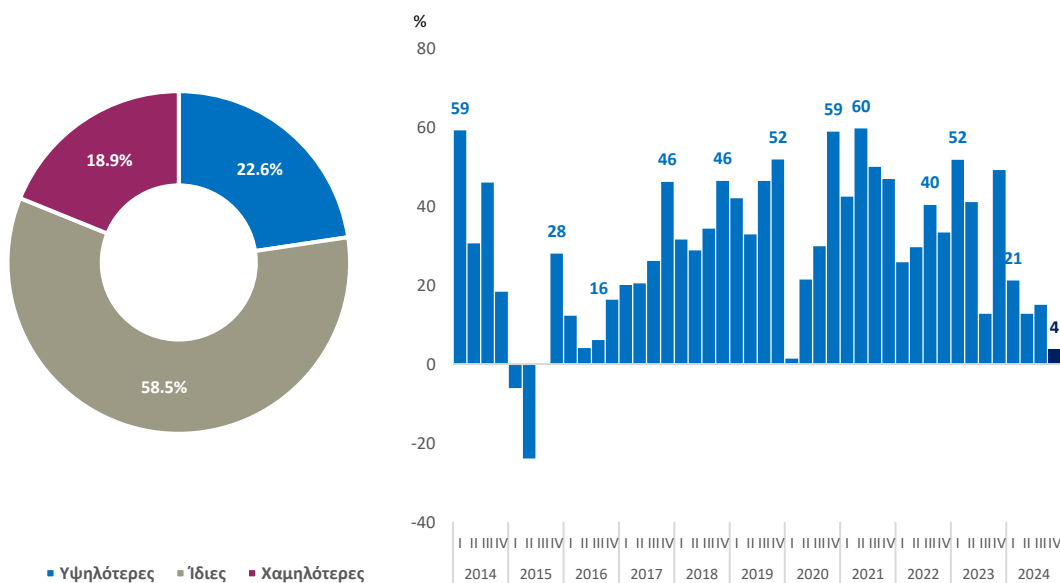
του τρίτου τριμήνου του 2024, παρά τη συνεχιζόμενη κάμψη του ποσοστού ανεργίας που είναι πλέον μονοψήφιο.

ΟΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΠΑΓΙΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Όσον αφορά τις επενδύσεις παγίων στο τέλος του 2024 σημειώθηκε ελαφρά βελτίωση των προσδοκιών των συμβούλων μανάτζμεντ σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο. Ο σχετικός δείκτης, δηλαδή η διαφορά των ποσοστών «θετικών» και «αρνητικών» απαντήσεων έλαβε τιμή 28,3% από 26,7%. Σε σύγκριση όμως με το τέταρτο τρίμηνο του 2023 καταγράφηκε απότομη πτώση. Η τιμή του δείκτη ήταν 62,7%. Η μεταβολή των προσδοκιών σχετίζεται πιθανώς και με την πορεία των επενδύσεων το τρίτο τρίμηνο.

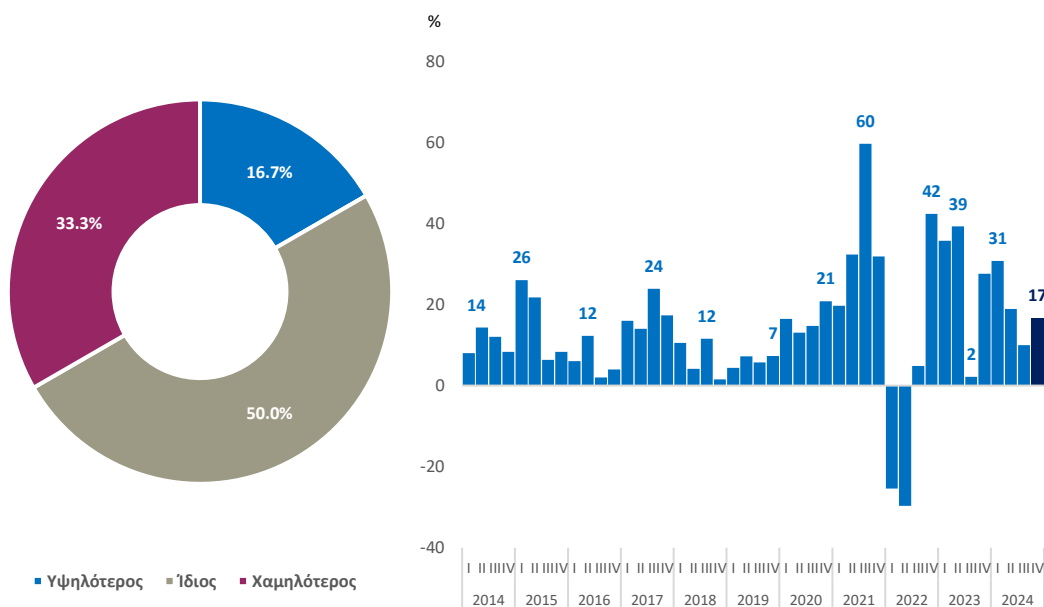
ΟΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Η μεγαλύτερη κάμψη αισιοδοξίας σημειώθηκε στις προσδοκίες για τις εξαγωγές, πιθανότατα λόγω των ανησυχιών για τον επαπειλούμενο προστατευτισμό και την πρόσφατη πορεία των

εξαγωγών. Έτσι η διαφορά «αισιοδοξίας» - «απαισιοδοξίας» περιορίστηκε δραστικά σε μόλις 3,8%, από 15,0% το τρίτο τρίμηνο του 2023 και από 49,2% στο τέλος του 2023.

ΟΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΡΥΘΜΟ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ

Βελτίωση καταγράφηκε όσον αφορά τις προσδοκίες για τον πληθωρισμό μεταξύ του τρίτου και τετάρτου τριμήνου, γεγονός που συνάδει με την περαιτέρω αποκλιμάκωσή του το 2023. Η μέση τιμή της διαφοράς των ποσοστών εκείνων που προβλέπουν χαμηλότερο πληθωρισμό τους επόμενους 12 μήνες και εκείνων που εκτιμούν ότι θα υπάρξει επιτάχυνση αυξήθηκε από 10,0% το τρίτο τρίμηνο σε 16,27% το τέταρτο. Ωστόσο, μείωση της διαφοράς καταγράφηκε έναντι του τετάρτου τριμήνου του 2023, όταν ήταν 27,6%.

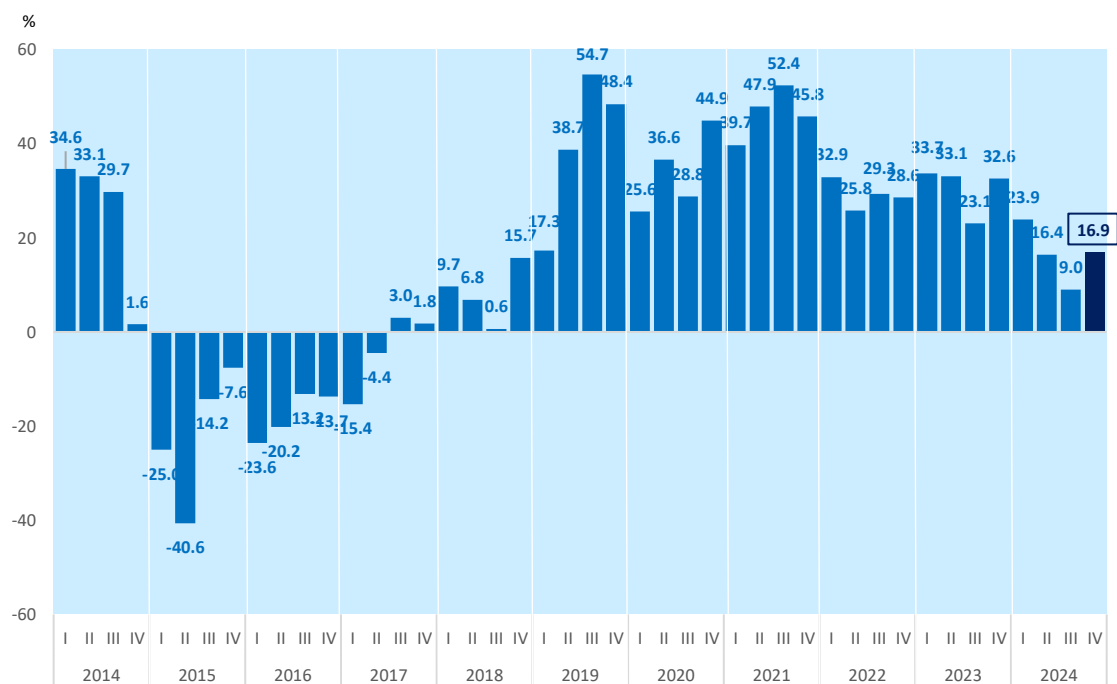
Β.3. ΟΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΣΕ ΕΝΑ ΕΤΟΣ (ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ)

Ελαφρά βελτίωση σημειώθηκε στις προσδοκίες των συμβούλων μάνατζμεντ για την εξέλιξη των συντελεστών της παραγωγής κατά τους επόμενους 12 μήνες. Ο μέσος όρος της διαφοράς «αισιοδοξίας» και «απαισιοδοξίας» για τις μεταβλητές του Δείκτη Παραγωγικών Συντελεστών (ανθρώπινο δυναμικό, συνθήκες χρηματοδότησης, δημόσιες υποδομές, επιχειρηματικότητα και θεσμικό πλαίσιο) αυξήθηκε σε 16,9% στο τέλος του 2024 από μόλις 9,0% το προηγούμενο τρίμηνο. Η βελτίωση έναντι του τελευταίου τριμήνου του 2022 οφείλεται σε όλες τις μεταβλητές του δείκτη, κυρίως όμως στις περισσότερες αισιόδοξες προβλέψεις για την πορεία της επιχειρηματικότητας.

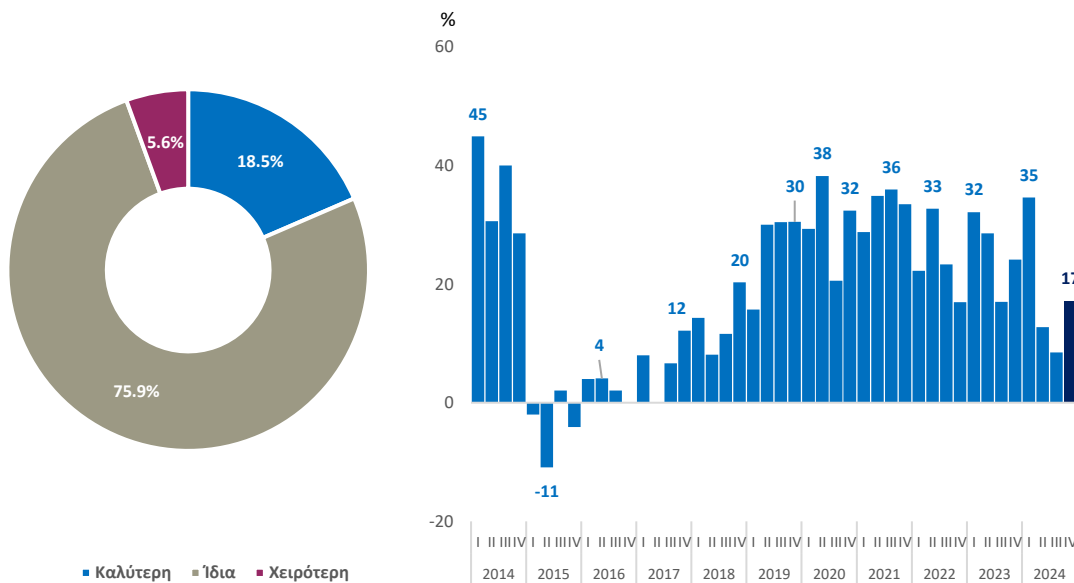
Υπογραμμίζεται ωστόσο ότι έναντι του τετάρτου τριμήνου του 2023 επικράτησε σημαντικά λιγότερη αισιοδοξία. Ο δείκτης είχε τιμή 32,6% στο τέλος του 2023. Οι τιμές όλων των μεταβλητών ήταν υψηλότερες.

Η εικόνα που προκύπτει για το σύνολο του 2024 δεν διαφέρει πολύ. Ο ετήσιος μέσος όρος του δείκτη μειώθηκε σε 16,5% από 30,6% που ήταν ο μέσος όρος του προηγούμενου έτους. Η διαπίστωση αυτή αφορά όλες τις μεταβλητές που απαρτίζουν το δείκτη.

ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ

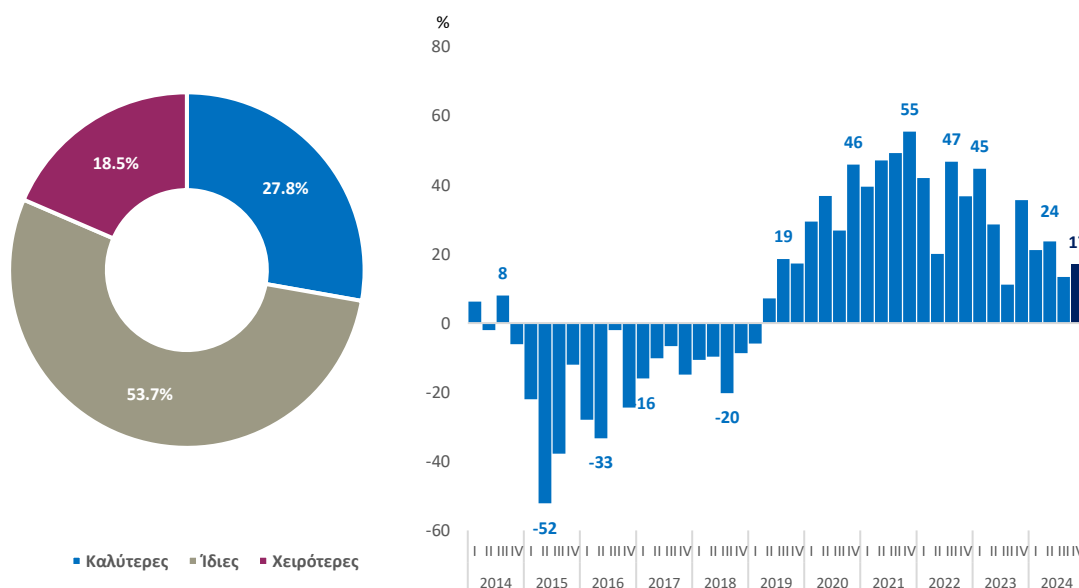

ΟΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

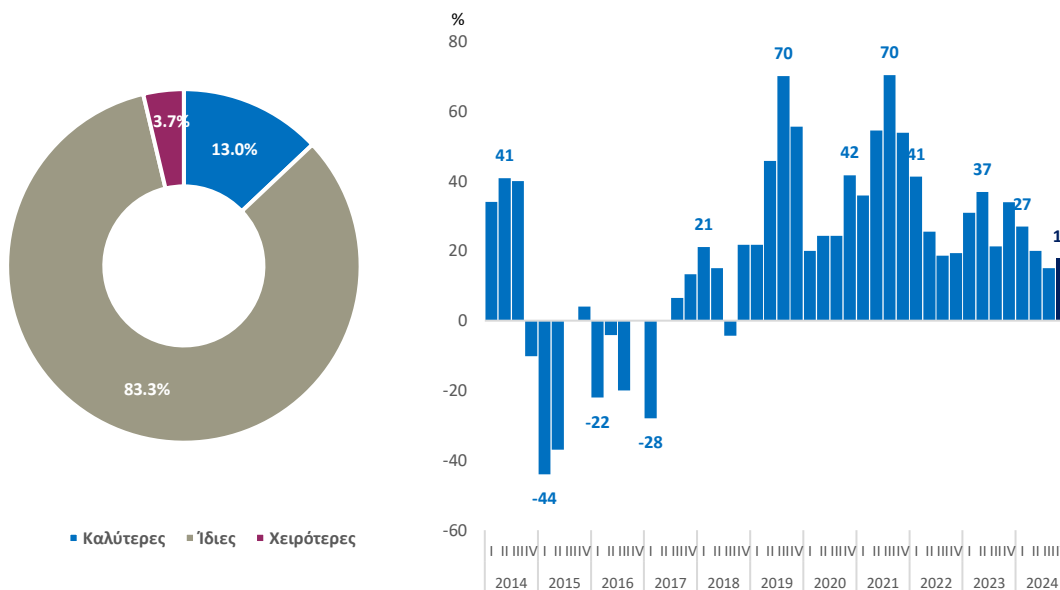
Οι εκτιμήσεις για την αποτελεσματικότητα του ανθρώπινου δυναμικού το επόμενο δωδεκάμηνο υποχώρησαν σημαντικά το τελευταίο τρίμηνο του 2024, έναντι αυτών του τέλους του 2023. Συγκεκριμένα, η διαφορά «θετικών» και «αρνητικών» απαντήσεων μειώθηκε από 24,1% σε 17,2%. Βελτιώθηκαν ωστόσο συγκρινόμενες με το προηγούμενο τρίμηνο, όταν ο δείκτης είχε τιμή 8,5%.

ΟΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

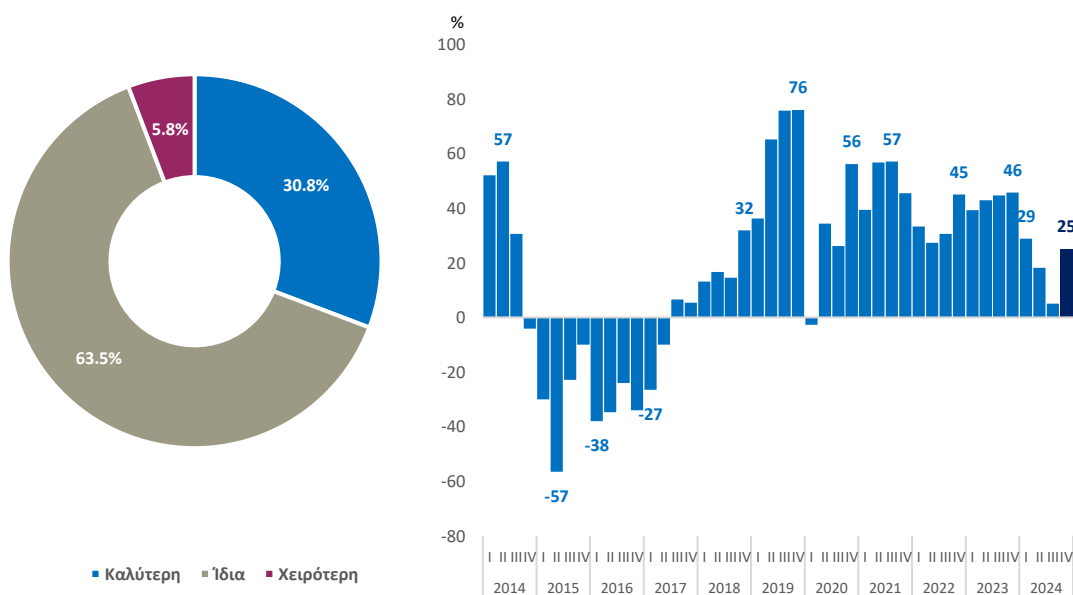
Αντίστοιχη είναι και η εικόνα που προκύπτει για τις δημόσιες υποδομές. Υπήρξε ελαφρά βελτίωση μεταξύ τρίτου και τετάρτου τριμήνου του 2024. Η διαφορά των ποσοστών «θετικών» - «αρνητικών» απαντήσεων διευρύνθηκε σε 16,8% από 13,3%. Έναντι όμως του τετάρτου τριμήνου του 2023 σημειώθηκε επιδείνωση. Στο τέλος του 2023 ο δείκτης είχε τιμή 35,6%.

ΟΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

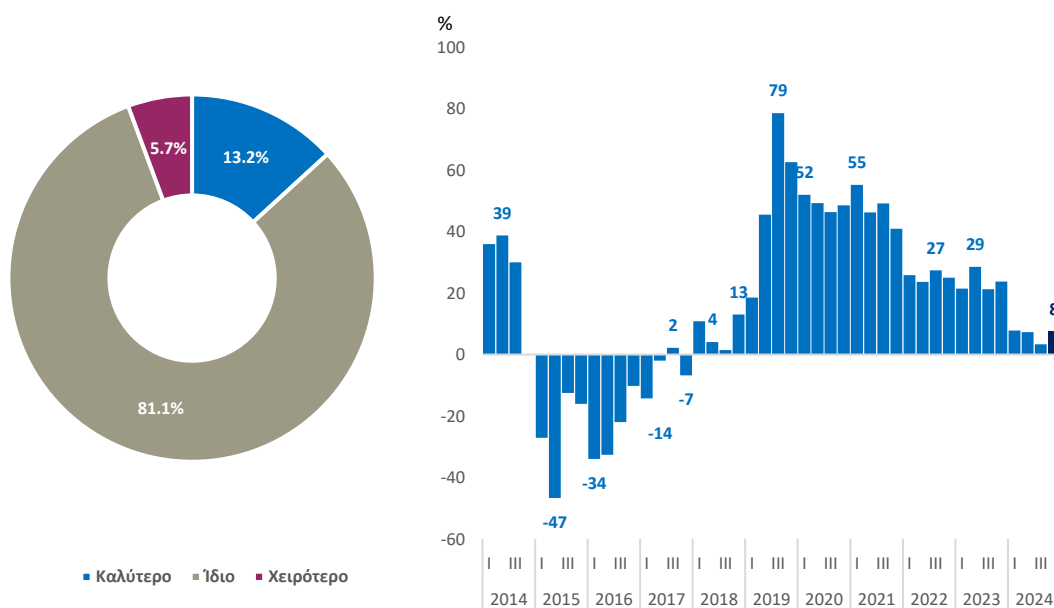
Οι προβλέψεις για τις συνθήκες χρηματοδότησης των επιχειρήσεων έγιναν περισσότερο αισιόδοξες το τελευταίο έναντι του προηγούμενου τριμήνου, αλλά σε σχέση με το τέλος του 2023 υπήρξε επιδείνωση. Συγκεκριμένα, η διαφορά μεταξύ των ποσοστών όσων προβλέπουν ευχερέστερη χρηματοδότηση και όσων προβλέπουν μεγαλύτερη στενότητα αυξήθηκε λίγο από 15,0% το τρίτο σε 17,8% το τέταρτο τρίμηνο του 2024, ενώ ήταν 33,9% στο τέλος του προηγούμενου έτους.

ΟΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Οι προσδοκίες για την ελληνική επιχειρηματικότητα το επόμενο έτος βελτιώθηκαν αισθητά μεταξύ του τρίτου και του τέταρτου τριμήνου του 2024. Η διαφορά των ποσοστών των «αισιόδοξων» -«απαισιόδοξων» αυξήθηκε αισθητά και έφθασε το 25,0% από μόλις 5,0%. Ωστόσο, και για το εν λόγω υποδείκτη σημειώθηκε σημαντική κάμψη έναντι του τέλους του 2023, όταν είχε λάβει τιμή 45,8%.

ΟΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

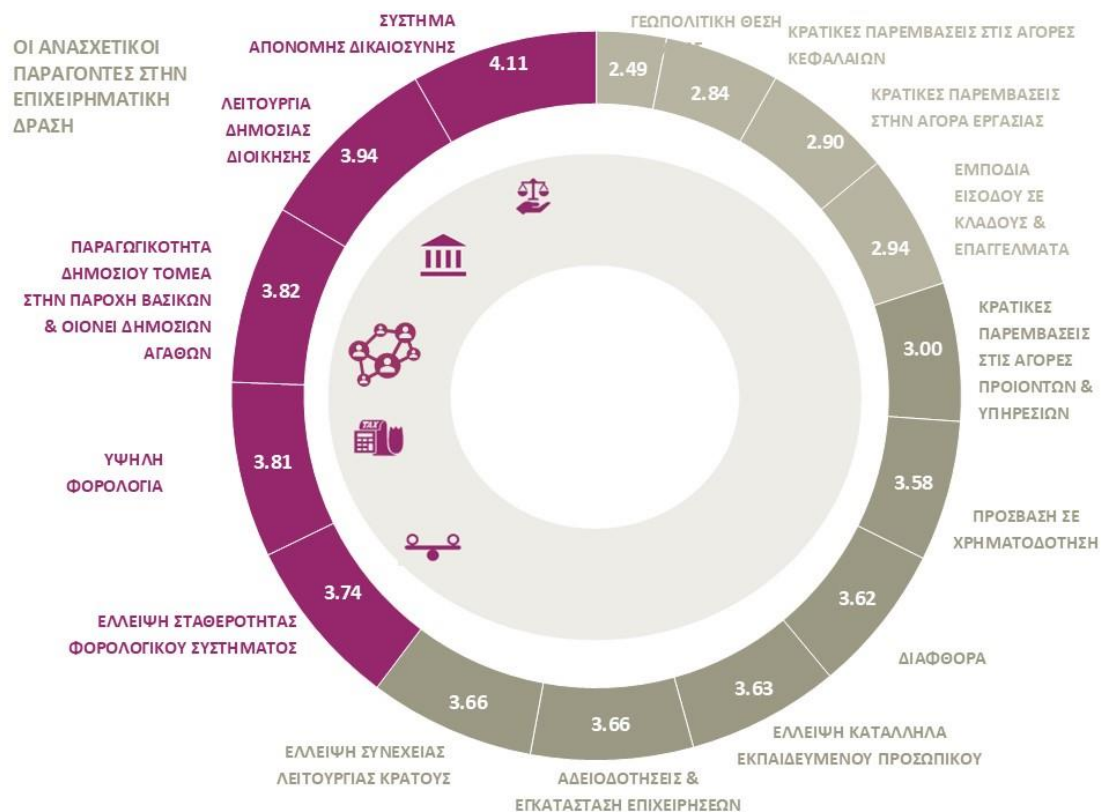

Οι προσδοκίες που αφορούν το θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο έγιναν ελαφρώς πιο αισιόδοξες το τέταρτο τρίμηνο του 2024, έναντι του προηγούμενου τριμήνου, 7,5% έναντι 3,3% αντιστοίχως. Παρέμειναν όμως σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Υπήρξε επίσης μεγάλη κάμψη σε σχέση με το τελευταίο τρίμηνο του 2023. Οι εκτιμήσεις αυτές πρέπει να συνδέονται και με τις δυσλειτουργίες της δικαιοσύνης, οι οποίες έχουν καταστεί ο σημαντικότερος ανασχετικός παράγων στην επιχειρηματική δράση, όπως φαίνεται στο τμήμα που ακολουθεί.

Β.4. ΟΙ ΑΝΑΣΧΕΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ

Τα τρία κυριότερα προσκόμματα στην επιχειρηματική δράση σχετίζονται με τις αδυναμίες του δημόσιου τομέα. Η λειτουργία της δικαιοσύνης εξακολούθησε να είναι ο κύριος ανασχετικός παράγων. Η δικαιοσύνη μάλιστα ήταν το μόνο εμπόδιο που είχε «σκορ» υψηλότερο του 4, στην πενταβάθμια κλίμακα 1-5. Ο δεύτερος είναι η αναποτελεσματική δημόσια διοίκηση. Στην τρίτη θέση ήταν η παραγωγικότητα του δημοσίου στην παροχή βασικών υπηρεσιών. Ακολούθησαν οι δύο παράγοντες που σχετίζονται με το φορολογικό σύστημα: η υψηλή φορολογία και οι συχνές αλλαγές του.

Μετά το 2021 η ανησυχία για τις αδυναμίες που παρατηρούνται στο σύστημα απονομής δικαιοσύνης έχει αυξηθεί σημαντικά και το έχουν καταστήσει τον κυριότερο ανασχετικό παράγοντα.

Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΑΝΑΣΧΕΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ: 2014-2024

Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Ο ΣΕΣΜΑ

Ο Σύνδεσμος Εταιρειών Συμβούλων Μάνατζμεντ Ελλάδος (ΣΕΣΜΑ) ιδρύθηκε το 1991 και αποτελεί τον επαγγελματικό συλλογικό φορέα των οργανωμένων εταιρειών συμβούλων επιχειρήσεων στην Ελλάδα, με 55 εταιρείες-μέλη που απασχολούν περισσότερα από 4.000 εξειδικευμένα στελέχη. Κύριος στόχος του ΣΕΣΜΑ είναι η ανάπτυξη και διεύρυνση της αγοράς συμβουλευτικών υπηρεσιών, στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, καθώς και η ενίσχυση και παγίωση της αξιοπιστίας και της προστιθέμενης αξίας των συμβουλευτικών υπηρεσιών και της επιχειρηματικής υποστήριξης, τόσο στον δημόσιο, όσο και στον ιδιωτικό τομέα.

Ο ΣΕΣΜΑ θεωρεί ότι η παρακολούθηση και αξιολόγηση της οικονομικής συγκυρίας και των μεσοπρόθεσμων τάσεων της οικονομίας είναι πολύ σημαντική για τον σχεδιασμό στρατηγικής από τις επιχειρήσεις και οργανισμούς του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα. Οι εκτιμήσεις και προσδοκίες των εταιρειών μελών του για την πορεία της οικονομίας αντικατοπτρίζουν την τρέχουσα οικονομική πραγματικότητα και επηρεάζουν την επενδυτική ροπή. Η καταγραφή συνεπώς των απόψεων και προσδοκιών των ιθυνόντων των εταιρειών μελών του είναι πολύ χρήσιμη για την ανάλυση της οικονομικής συγκυρίας βραχυχρονίως, καθώς και για τη χάραξη οικονομικής πολιτικής.

ΤΟ ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ

Ο ΣΕΣΜΑ δημιούργησε το «Βαρόμετρο του ΣΕΣΜΑ για την Οικονομία», μέσω του οποίου καταγράφονται ανά τρίμηνο οι απόψεις των εταιρειών συμβούλων μάνατζμεντ. Ειδικότερα, ο Γενικός Δείκτης αι η διαφορά τους ($\Delta = (\Theta - A) \times 100$), η οποία λαμβάνει τιμές στο διάστημα από -100 έως +100.

Ο κάθε GRe+1 του Βαρόμετρου αποτυπώνει τις προσδοκίες των επικεφαλής και των στελεχών των εταιρειών συμβούλων μάνατζμεντ για την Ελληνική οικονομία μετά από ένα έτος (+1). Ο Γενικός Δείκτης GRe+1 συντίθεται από τους εξής επιμέρους δείκτες:

- **Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας**, ο οποίος καταγράφει τις απόψεις για την αναμενόμενη πορεία των βασικών οικονομικών μεγεθών (ρυθμός οικονομικής μεγέθυνσης, ανεργία, ιδιωτικές επενδύσεις παγίου κεφαλαίου, εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών και πληθωρισμός).
- **Δείκτης Παραγωγικών Συντελεστών**, ο οποίος καταγράφει τις εκτιμήσεις για τις μεταβολές στους βασικούς παραγωγικούς συντελεστές (ανθρώπινο δυναμικό, συνθήκες χρηματοδότησης, δημόσιες υποδομές, επιχειρηματικότητα και θεσμικό πλαίσιο).

Η μεθοδολογία κατάρτισης του Δείκτη Οικονομικής Συγκυρίας και του Δείκτη Παραγωγικών Συντελεστών είναι η ακόλουθη:

- Υπολογίζονται τα ποσοστά «θετικών» και «αρνητικών» απαντήσεων για κάθε παράμετρο και υπολογίζεται δείκτης που προκύπτει ως ο αριθμητικός μέσος όρος των πέντε παραμέτρων, οι οποίες εξετάζονται για κάθε συνιστώσα.

Ο Γενικός Δείκτης GRe+1 υπολογίζεται ως ο αριθμητικός μέσος των παραπάνω δύο δεικτών.

Τέλος, στο Βαρόμετρο του ΣΕΣΜΑ για την Οικονομία προσδιορίζονται οι Ανασχετικοί Παράγοντες για την επιχειρηματική ανάπτυξη και τη επιχειρηματική δράση. Για να προσδιορισθεί η σημασία κάθε παράγοντα που δρα ανασχετικά στην επιχειρηματική ανάπτυξη, υπολογίζεται μία βαθμολογία που κυμαίνεται από 0 (λιγότερο σημαντικός) έως 5 (περισσότερο σημαντικός). Ο υπολογισμός γίνεται ως εξής:

- Ο κάθε βαθμός της κλίμακας (κλίμακα Likert 1-5) πολλαπλασιάζεται με τον αριθμό των απαντήσεων κάθε βαθμίδας.
- Το άθροισμα των επιμέρους γινομένων διαιρείται με τον αριθμό των απαντημένων ερωτηματολογίων.

Η ΕΡΕΥΝΑ

Το ερωτηματολόγιο αποστέλλεται στους εκπροσώπους και τα στελέχη των εταιρειών-μελών του ΣΕΣΜΑ από το επίπεδο senior consultant και άνω, τα επίτιμα μέλη και τους πρώην προέδρους του ΣΕΣΜΑ. Το σύνολο του πληθυσμού στη χρονική αυτή περίοδο είναι 90 άτομα. Η παρούσα έρευνα έχει τρεις ενότητες:

1. Καταγραφή των προβλέψεων των συμβούλων για την οικονομική κατάσταση, ένα έτος αργότερα.
2. Αποτύπωση των προσδοκιών των συμβούλων αναφορικά με τους παραγωγικούς συντελεστές, ένα έτος αργότερα.
3. Καταγραφή των κυριότερων εμποδίων στην επιχειρηματική ανάπτυξη.

Η έρευνα διεξάγεται κάθε τρίμηνο και τα αποτελέσματά της δημοσιοποιούνται κάθε Απρίλιο, Ιούλιο, Οκτώβριο και Ιανουάριο, αντίστοιχα. Η πρώτη έρευνα διεξήχθη το Μάρτιο του 2014 και αφορούσε το πρώτο τρίμηνο του ίδιου χρόνου. Η παρούσα, 44^η έρευνα πραγματοποιήθηκε από 30-12-2024 έως 20-01-2024 και κατέγραψε τις προσδοκίες και τις απόψεις που διαμορφώθηκαν κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2024. Συλλέχθηκαν 52 απαντήσεις που αντιστοιχεί σε ποσοστό ανταπόκρισης 58,0%.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

Επιστημονικός υπεύθυνος είναι ο κ. Κωνσταντίνος Αϊβαλής και υπεύθυνος της έρευνας ο κ. Αλέξανδρος Καλόμοιρος, Μέλος ΔΣ ΣΕΣΜΑ.

Copyright @ Σύνδεσμος Εταιρειών Συμβούλων Μάνατζμεντ Ελλάδος

Επιτρέπεται η αναπαραγωγή ή αποθήκευση μεμονωμένων σελίδων ή δεδομένων της έρευνας, με την προϋπόθεση ότι υπάρχει αναφορά στην πηγή προέλευσης. Τα πορίσματα, οι πληροφορίες ή οι απόψεις που περιέχονται στην έρευνα δεν αποτελούν ούτε μπορεί να θεωρηθούν, άμεσα ή έμμεσα, παρότρυνση, οδηγία, συμβουλή ή προτροπή για οποιαδήποτε πράξη ή παράλειψη. Οι κάτοχοι της έρευνας μπορούν να αξιολογούν τα ανωτέρω και να ενεργούν με βάση τη δική τους βούληση και με δική τους ευθύνη.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πίνακας 1: Συγκεντρωτικά στοιχεία ανά Δείκτη

Έτος	Τρίμηνο	Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας	Δείκτης Παραγωγικών Συντελεστών	Γενικός Δείκτης GRe+1
2014	I	43.0	34.6	38.8
	II	48.7	33.1	40.9
	III	36.9	29.7	33.3
	IV	3.8	1.6	2.7
2015	I	-15.5	-25.0	-20.3
	II	-32.9	-40.6	-36.7
	III	-6.6	-14.2	-10.4
	IV	-2.8	-7.6	-5.2
2016	I	-16.8	-23.6	-20.2
	II	-4.6	-20.2	-12.4
	III	-7.6	-13.2	-10.4
	IV	-1.9	-13.7	-7.8
2017	I	0.4	-15.4	-7.5
	II	17.3	-4.4	6.4
	III	25.3	3.0	14.2
	IV	31.2	1.8	16.5
2018	I	25.3	9.7	17.5
	II	29.3	6.8	18.1
	III	28.7	0.6	14.7
	IV	29.2	15.7	22.5
2019	I	30.6	17.3	24.0
	II	43.8	38.7	41.3
	III	53.6	54.7	54.2
	IV	53.1	48.4	50.8
2020	I	-11.0	25.6	7.3
	II	18.3	36.6	27.5
	III	29.7	28.8	29.3
	IV	47.2	44.9	46.1
2021	I	36.9	39.7	38.3
	II	57.8	47.9	52.9
	III	64.0	52.4	58.2
	IV	47.6	45.8	46.7
2022	I	20.7	32.9	26.8
	II	13.3	25.8	19.6
	III	27.2	29.3	28.3
	IV	32.5	28.6	30.6
2023	I	51.4	33.7	42.6
	II	52.0	33.1	42.6
	III	28.5	23.1	25.8
	IV	50.9	32.6	41.8
2024	I	35.9	23.9	29.9
	II	28.2	16.4	22.3
	III	21.8	9.0	15.4
	IV	21.6	16.9	19.3

Πίνακας 2: Συγκεντρωτικά στοιχεία για τον Δείκτη Οικονομικής Συγκυρίας

Έτος	Τρίμηνο	Ρυθμός οικονομικής μεγέθυνσης	Ανεργία	Ιδιωτικές επενδύσεις	Εξαγωγές	Πληθωρισμός
2014	I	62.0	22.0	64.0	59.2	8.0
	II	77.1	54.2	67.3	30.6	14.3
	III	48.0	26.5	52.0	46.0	12.0
	IV	-6.3	17.0	-18.4	18.4	8.3
2015	I	-30.0	-12.0	-55.1	-6.1	26.0
	II	-56.5	-50.0	-55.6	-23.9	21.7
	III	-12.5	-8.3	-18.8	0.0	6.4
	IV	-10.2	-22.0	-18.0	28.0	8.3
2016	I	-30.0	-36.0	-36.0	12.2	6.0
	II	-20.4	-10.4	-8.3	4.1	12.2
	III	-6.0	-14.0	-26.0	6.1	2.0
	IV	-4.0	-2.0	-24.0	16.3	4.0
2017	I	-10.0	-22.0	-2.0	20.0	16.0
	II	22.9	22.9	6.1	20.4	14.0
	III	37.0	26.1	13.3	26.1	23.9
	IV	39.5	22.1	30.8	46.2	17.3
2018	I	33.8	22.7	28.0	31.6	10.5
	II	36.5	50.0	27.0	28.8	4.1
	III	31.4	39.7	26.5	34.3	11.6
	IV	39.1	30.4	28.4	46.4	1.5
2019	I	34.3	31.8	40.3	42.0	4.3
	II	62.3	39.7	76.8	32.9	7.2
	III	74.3	60.9	80.9	46.4	5.7
	IV	65.9	68.8	71.6	51.8	7.3
2020	I	-41.3	-31.1	0.0	1.4	16.4
	II	24.3	-5.7	38.6	21.4	13.0
	III	38.9	19.4	45.7	29.9	14.7
	IV	60.3	19.7	76.1	58.9	20.8
2021	I	44.8	13.4	64.2	42.4	19.7
	II	69.1	47.1	80.6	59.7	32.4
	III	65.6	63.5	81.3	50.0	59.7
	IV	47.0	42.4	69.7	46.9	31.8
2022	I	15.9	22.2	57.1	25.8	-25.4
	II	5.5	9.1	46.3	29.6	-29.6
	III	9.8	26.2	46.8	40.3	4.8
	IV	3.4	41.7	41.7	33.3	42.4
2023	I	44.6	64.7	60.7	51.8	35.7
	II	46.4	71.4	61.8	41.4	39.3
	III	31.9	46.8	48.9	12.8	2.1
	IV	49.2	66.1	62.7	49.2	27.6
2024	I	40.4	31.4	55.8	21.2	30.8
	II	34.5	42.6	32.1	12.7	18.9
	III	13.8	43.3	26.7	15.0	10.0
	IV	22.2	37.0	28.3	3.8	15.7

Πίνακας 3: Συγκεντρωτικά στοιχεία για τον Δείκτη Παραγωγικών συντελεστών

Έτος	Τρίμηνο	Ανθρώπινο δυναμικό	Δημόσιες υποδομές	Χρηματοδό- τηση	Επιχειρηματικό- τητα	Θεσμικό πλαίσιο
2014	I	44.9	6.3	34.0	52.0	36.0
	II	30.6	-2.0	40.8	57.1	38.8
	III	40.0	8.0	40.0	30.6	30.0
	IV	28.6	-6.1	-10.2	-4.1	0.0
2015	I	-2.0	-22.0	-44.0	-30.0	-27.1
	II	-10.9	-52.2	-37.0	-56.5	-46.7
	III	2.0	-37.8	0.0	-22.9	-12.5
	IV	-4.1	-12.0	0.0	-10.0	-16.0
2016	I	4.0	-28.0	-22.0	-38.0	-34.0
	II	4.1	-33.3	-4.2	-34.7	-32.7
	III	2.0	-2.0	-20.0	-24.0	-22.0
	IV	0.0	-24.5	0.0	-34.0	-10.2
2017	I	8.0	-16.0	-28.0	-26.5	-14.3
	II	0.0	-10.2	0.0	-10.0	-2.0
	III	6.7	-6.7	6.5	6.5	2.2
	IV	12.2	-14.9	13.3	5.3	-6.8
2018	I	14.3	-10.7	21.1	13.2	10.8
	II	8.1	-9.7	15.1	16.7	4.1
	III	11.6	-20.3	-4.3	14.5	1.4
	IV	20.3	-8.7	21.7	31.9	13.0
2019	I	15.7	-5.9	21.7	36.2	18.6
	II	30.0	7.1	45.7	65.2	45.6
	III	30.4	18.6	70.0	75.7	78.6
	IV	30.5	17.3	55.3	75.9	62.7
2020	I	29.3	29.3	20.0	-2.7	52.0
	II	38.2	36.8	24.3	34.3	49.3
	III	20.6	26.8	24.3	26.1	46.4
	IV	32.4	45.8	41.7	56.2	48.6
2021	I	28.8	39.5	35.8	39.4	55.2
	II	34.8	47.1	54.4	56.7	46.3
	III	35.9	49.3	70.3	57.1	49.2
	IV	33.5	55.4	53.8	45.5	40.9
2022	I	22.2	41.9	41.3	33.3	25.8
	II	32.7	20.0	25.5	27.3	23.6
	III	23.3	46.7	18.6	30.6	27.4
	IV	16.9	36.7	19.3	45.0	25.0
2023	I	32.1	44.6	30.9	39.3	21.4
	II	28.6	28.6	36.8	42.9	28.6
	III	17.0	11.1	21.3	44.7	21.3
	IV	24.1	35.6	33.9	45.8	23.7
2024	I	34.6	21.2	26.9	28.8	7.8
	II	12.7	23.6	20.0	18.2	7.3
	III	8.5	13.3	15.0	5.0	3.3
	IV	17.2	16.8	17.8	25.0	7.5